

Sloopafval voor hergebruik bij Super Local in Kerkrade. Dit project wordt door Brussel gehonoreerd.

© Mitchell Giebels

ACHTERGROND EUROPESE SUBSIDIES

Limburgse vangst in vijver EU beter

In deze programmaperiode haalde Limburg tot nu toe in Brussel een slordige 300 miljoen euro op aan Europese subsidies. Met name Zuid-Limburg vindt goed de weg in het woud van Europese subsidieregels.

DOOR WIEL BEIJER | MAASTRICHT |

Europa is ingewikkeld. De subsidieregelgeving in Europa is dan ook niet ieders leeskost.

Ondanks enige vereenvoudiging van de regels is het subsidielabyrint nog steeds vooral het domein van een select clubje ingewijden.

Gespecialiseerde adviesbureaus helpen overheden, instellingen en bedrijven tegen betaling graag bij een kansrijke aanvraag. Of bij het inzichtelijk maken van de wirwar aan de Europese kansen op succes. Zoals bureau ERAC uit 's Hertogenbosch deed voor Limburg. Gedeputeerde Ger Koopmans (financiën, CDA) stelde zich voor de regeerperiode 2014-2019 tot doel dat Limburg minstens 100 miljoen euro in Brussel moest weghalen. Het bleek op het einde van deze statenperiode drie keer zoveel te zijn.

Metten

Je moet echt excellent zijn om die subsidie binnen te halen.

TWAN DE BRUIJN

„Alleen wist op dat moment niemand in Limburg, maar ook in de rest van Nederland niet, hoeveel Europees geld er nou daadwerkelijk deze richting uitkomt”, vertelt Paul Heuts van het Bossche bedrijf. „Wij zijn gaan meten door in openbare databanken de brei aan Europese programma's te bestuderen en de gevonden gegevens inzichtelijk onder te brengen in een nieuwe actuele databank voor Limburg en voor Nederland.”

In deze databank zijn niet alleen de totalen te zien, maar ook de Europese subsidies uitgesplitst naar gemeenten, thema's, bedrijven en instellingen. Je kunt daarin bijvoorbeeld zien hoeveel geld een gemeente als Kerkrade heeft binnengehaald. Dat is in totaal 7,7 miljoen euro, beduidend minder dan Maastricht dat op 127 miljoen uitkomt of buurgemeente Heerlen, die 46,7 miljoen scoort. Een opvallend recent Europees succes is echter door Kerkrade behaald, door uit de nieuwe pot Urban Innovative Action liefst 4,7 miljoen euro binnen te slepen voor het innovatieve project Super Local.

Als eerste en enige Limburgse gemeente. Daarbij schakelde Kerkrade deskundige Twan de Bruijn in, werkzaam voor Parkstad Limburg en voor het gespecialiseerde bureau Grant Europe Consulting in Budapest, een Nederlands-Hongaars bedrijf.

Voor logistiek heeft Europa niet zo gek veel geld, wel voor innovatie

ROBERT SMEETS

Aan het verkrijgen van deze subsidie gaat volgens hem een ingewikkeld proces vooraf. Op de eerste plaats is er een gezamenlijke regio agenda voor de noodzakelijke transformatie van Parkstad. „Door de bevolkingskrimp moet er gesloopt worden. Sloop geeft afval en daar kun je iets mee. Mijn taak is het om te scannen welke mogelijkheden er in de EU zijn voor deze sloopagenda”, vertelt De Bruijn.

Super Local blijkt innovatief genoeg om onder te brengen binnen het nieuwe Europese fonds Urban Innovative Actions, een pot waarin tot en met 2020 372 miljoen euro zit. Aan Super Local werken twaalf partners bij het slopen van hoogbouwflats samen in het aanjagen van een circulaire economie. Daarin is geen afval meer en worden grondstoffen telkens opnieuw gebruikt. Zo worden drie proefwoningen voor 90 procent gebouwd met afval van de flat. De resultaten van dit experiment moeten straks in de hele EU uitgerold kunnen worden.

De regio Parkstad Limburg en de IBA Parkstad, Internationale Bauausstellung, doneren om het project op te starten. De Bruijn kijkt vervolgens naar de mogelijkheden in de EU. „Kerkrade bleek met 46.000 inwoners te klein om mee te mogen doen. Dat moesten er minstens 50.000 zijn. Daarom zijn de gemeenten Landgraaf en Brunssum erbij betrokken. In die gemeenten moeten immers ook woningen gesloopt worden vanwege de krimp. Zij kunnen leren van de ervaringen die Kerkrade opdoet met het hergebruik van het sloopafval.” Dat betekent niet dat de EU-subsidie dan automatisch binnen is. „Er was zware concurrentie. Twee- tot driehonderd projecten dongen mee. Ook projecten in wereldsteden als Barcelona en Parijs. Uiteindelijk werd

Super Local een van de tot nu toe vijftien gehonoreerde projecten in de hele EU. Je moet echt excellent zijn om die subsidie binnen te halen. Dat dit lukte voor Kerkrade is uniek”, zegt De Bruijn.

Mkb

Je hoeft niet naar een bureau om wegwijs te worden in het Europese woud met klinkende abracadabranamen als LIFE, EUROSTARS, Erasmus+, AMIF, EEE-F, EaSI of Horizon 2020. Je kunt krachten bundelen, zoals gebeurt in Limburg. „Voor het midden- en kleinbedrijf is er sinds kort het loket Groeischakelaar, dat wij samen met ondernemend Limburg beheren. Voor het mkb zijn er provinciaal, landelijk en Europees zo’n tweehonderd Europese regelingen. Zie daar maar eens je weg in te vinden als ondernemer. Daarom kijkt dit loket naar alle mkb-regelingen”, verklaart gedeputeerde Joost van den Akker (economie, VVD) het initiatief.

Limburg doet meer. Er komt een virtueel loket om alle nieuwe Europese *calls* – inschrijvingen op nieuwe programma’s - te signaleren en behulpzaam te zijn bij het aanvragen. Dit loket moet Europese programma’s rond bepaalde thema’s zoeken. „We gaan dit samen met partners doen, zoals gemeenten, campussen, universiteiten, hogescholen, het LIOF en anderen.”

Regie

Europa kent drie soorten programma’s die voor subsidies in aanmerking komen. Dat zijn programma’s onder provinciale regie, onder nationale regie en onder Europese regie. Programma’s onder provinciale regie zijn bijvoorbeeld Interreg A (voor grensoverschrijdende samenwerking), EFRO-programma’s voor regionale ontwikkeling en het plattelandontwikkelingsprogramma POP. Onder landelijke regie vallen onder meer het asiel, migratie en integratiefonds AMIF en Interreg B. De provinciale en de landelijke programma’s zijn van toepassing in een geografisch afgebakend gebied. Direct vanuit de Europese Commissie aangestuurd zijn programma’s die in heel Europa van toepassing zijn zoals Horizon 2020, dat bedoeld is voor onderzoek en innovatie.

ERAC meet hoeveel Europees geld in Limburg landt. Op 1 september 2018 was dat ongeveer 260 miljoen verdeeld over 1221 projecten (per 1 maart was de stand: 301 miljoen verdeeld over 1523 projecten). Van die 1221 projecten vielen er 253 onder provinciale regie (77 miljoen euro), 669 onder nationale regie (28 miljoen euro) en 299 projecten onder Europese regie (155 miljoen euro). Europees geld levert ook nieuwe arbeidsplaatsen op. Robert Smeets van ERAC: „In deze periode zijn exact 7984 volledige banen betaald met geld van de EU. Hierbij kun je denken aan jonge onderzoekers die een baan vonden in Maastricht of de spin-off van innovatieprojecten.”

Toename

In de statistieken van ERAC is te zien dat vooral in Zuid-Limburg de honorering vanaf 2017 fors toeneemt. En wel van een slordige 75 miljoen naar ongeveer 225 miljoen. In diezelfde statistieken is te zien dat Noord- en Midden-Limburg ver achterblijven. Zelfs minder geld weten binnen te halen dan bijvoorbeeld Zeeuws-Vlaanderen. „Dat Zuid-Limburg zo hoog scoort komt door de universiteit, die veel onderzoeksprojecten indient. Als die worden gehonoreerd, worden die in de statistieken in Zuid-Limburg geboekt en ook bij de gemeente Maastricht”, verklaart Van der Akker. Naast de Brightlands Campus (health) in Maastricht dienen ook de Brightlands Campussen in Heerlen (smart services) en Sittard (chemie) veel subsidieverzoeken in.

Stationsplein

Gevraagd naar Limburgse projecten die recent mede dankzij Europa tot stand zijn gekomen, noemt de gedeputeerde: „De grensoverschrijdende trein, nu nog tussen Maastricht en Aken, de nieuwe sluis van Ternaaien en andere werkzaamheden aan het Julianakanaal, de logistieke ontwikkeling rond de Brightlands Campus Greenport in Venlo, de proefopstelling in Epen van de Einstein telescoop, maar ook een klein project zoals de reconstructie van het Stationsplein in Maastricht.” En Super Local in Kerkrade. „Kerkrade is wat mij betreft een voorbeeld voor andere gemeenten. Met name grote Limburgse gemeenten moeten meer uit die Europese potten proberen te halen. Zo moet er nog meer Brussels geld bij de campussen landen. Daarvoor moeten die campussen

beter samen optrekken met betrekking tot de acquisitie in Brussel. Ze moeten de programma's zo maken zoals Brussel ze graag wil hebben. Het nieuwe Horizonprogramma vanaf 2020 moet straks voor de Limburgse campussen een maatkostuum zijn. Daarbij kan dat virtueel loket helpen.”

Volgens de gedeputeerde moet er voor Noord-Limburg veel meer Europees geld te halen zijn voor de logistiek. Limburg telt tweeduizend logistieke bedrijven. Daar werken zo'n 62.000 mensen. Als vanaf 2020 voor een periode van zeven jaar nieuwe Europese programma's van start gaan, moet de logistieke wereld van Limburg zijn slag slaan, als het aan Van de Akker ligt. Paul Heuts van ERAC geeft een voorzet: „Ik denk dat Venlo een goede kans zou maken als het zich opwerpt als dé hub voor grensoverschrijdend elektrisch goederenvervoer.”

Profiteren

Volgens Robert Smeets doet Noord-Limburg er goed aan om als Brightlands Campus Greenport samen te werken met een universiteit, bijvoorbeeld die van Wageningen. „Voor logistiek heeft Europa niet zo gek veel geld, wel voor innovatie. Horizon 2020 is het innovatief programma dat nu overheersend is. Daarvan profiteren vooral universiteiten en met name technische universiteiten. Dus provincies met zo'n universiteit krijgen het meeste geld. Alleen de Maastrichtse universiteit haalde bijna 73 miljoen aan Europees geld op.” Dat is ruim het dubbele van wat de provincie binnenhaalde. „Maar”, besluit Paul Heuts met een Noord-Limburgs lichtpuntje, „Venlo heeft wel als enige gemeente in Nederland EU-subsidie gekregen voor 'n project duurzame stadsverlichting. Het gaat slechts om 425.000 euro, maar het is wel iets dat iedere Venlonaar elke avond kan zien.”